

Autonom vámtarifánk és a kereskedelmi szerződések.

(B. K.) Az 1899. évi XXX. t.-cz. 4. §-a arra kötelezte a kormányt, hogy a kereskedelmi szerződések megújítása ügyében a külfölddel megkezdendő tárgyalások előtt az eddigi autonom vámtarifát ujjal helyettesítse. Ennek a kötelezettségnek óhajtott a kormány eleget tenni, a midőn a folyó év elején „az osztrák-magyar vámterület autonom vámtarifájáról“ szóló törvényjavaslatot a törvényhozás elé terjesztette. Csak e javaslatnak törvényerőre való emelkedése után indulhatnak meg a tárgyalások a kereskedelmi szerződések megújítására nézve.

Részünkről jelen sorainkban természetesen csakis az új autonom vámtarifának az erdőgazdaságot és faipart érdeklő tételeivel fogunk foglalkozni, valamint azon viszonyok mérlegelésénél, amelyek között az új kereskedelmi szerződések megkötendők lesznek, szintén csak ebből a szempontból indulunk ki.

A hazai erdőgazdaságra nézve a kereskedelmi szerződések megújítása rendkívüli fontossággal bír, ekkor dőlven el, hogy az a határozottan védvamos irányzat, a mely a külföld eddig nyilvánosságra jött autonom vámtarifáiban megnyilvánul, mily mértékig lesz mérsékelhető. Iparunk és általában gazdasági életünk fejletlensége mellett erdeink fatermése ma és a közel jövőben még tulszárnyalja a belföldi szükségletet, a kivitel lehetősége tehát fatermelésünknek és fakereskedelmünknek igen fontos érdeke, annál is inkább, mert közös vámterületünk lévén Ausztriával, saját belföldi piacaink egy részén az osztrák fa kiszorítja a magyar fát, mely mennyiségnek szintén külföldön kell elhelyezést nyernie.

A külföld hajlandósága arra, hogy határait felemelt

vámokkal megvédje és ilyenekkel különösen a félgyártmányokat (fűrészárut stb.) sujtsa, fakülkereskedelmünk, de különösen fűrésziparunk szempontjából eléggé aggályos, mert bár kétségtelen, hogy egyes fát importáló államok, mint pl. Németország, szükségletüket maguk semmiképen sem fedezhetik, mégis az esetleg felemelt vámok értékéig csak átmenetesen lehet az árakat felemelni, nekünk pedig, a kik tulnyomóan a szárazföldi szállításra vagyunk utalva, ezenfelül számitanunk kell azzal a körülménnyel, hogy az olcsóbb víziut felett rendelkező versenytársak könnyebben megküzdének a magasabb vámokból eredő nehézségekkel.

A kereskedelmi szerződések megkötését célzó tárgyalásoknál tehát a külföldi favámok mérséklése minden rendelkezésre álló okszerű eszköz igénybevételével szorgalmazandó lesz. A közös vámterület fentartása mellett annál nagyobb súlyt kell erre helyoznunk, mert Ausztria kiviteli fakereskedelmének további prosperálása a mi érdekünk is, nehogy ennek csökkenésével az osztrák fatermés annál nagyobb mértékben keressen hazánkban piacot.

Sőt fontolóra kell vennünk azt az eshetőséget, hogy más faexportáló államok (Románia, Oroszország) eddigi piaczaikon magasabb vámokkal találkozván, figyelmüket reáfordítják Ausztria-Magyarországra, mely mindezideig nem tartotta szükségesnek, hogy vámtételeket állapítson meg a fára. Már pedig, ha kivitelünk megnehezül, annál nagyobb fontossággal bír, hogy a belföldön ne találkozzunk idegen versenytárssal.

Ebből kiindulva igen sokan hibáztatják az új autonóm vámtarifatervezetnek a fára vonatkozó tételeit, a melyek továbbra is a vámmentességet állapítják meg.

Az új autonom vámtarifa ugyanis a fára vonatkozólag, a melyet továbbra is a kőszénnel egészen czélszerűtlenül egy árucsoportba foglal, a következő tételeket tartalmazza :

133. Tüzifa, fakéreg, rözse, rözsenyaláb, kötőfűz. galyak, kilugzott cser és cserpogácsa... Vámmentes.

134. Épület és szerszámfa

a) európai, kemény vagy puha, kerek, ácsolva, fűrészelve, vágva, hasítva, a furnirok kivételével, tovább meg nem munkálva, vasuti talpfa is ... Vámmentes.

b) nem európai, kerek, vagy fejszével megmunkált nyers rönkökben, fűrészelve, vágva, hasítva is, a furnirok kivételével, tovább meg nem munkálva ... Vámmentes.

135. Faszén, tőzeg és tőzegtőz, lignit és kőszén, koks és ezekből az anyagokból előállított minden szilárd mesterséges tüzelőanyag ... Vámmentes.

A bányászati termékeket képező tüzelőanyagokkal való kapcsolat felette zavaró, mert úgy a faforgalom iránt érdeklődő, mint a szénkereskedelmünket kutató csak hosszadalmas és fáradságos kivonatolások és számítások után különitheti el az árucsoport végeredményében egybezavart, teljesen heterogen természetű anyagokat. Nehezen tudjuk ezt összeegyeztetni a törvényjavaslat indokolásában külön hangsúlyozott logikus árucsoportosítással és a gyakorlati szükségletek kielégítésével.

A törvényjavaslat indokolásában egyébiránt a 134. és 135. tételre vonatkozólag a következőket találjuk :

Miután az indokolás az ország erdőterületéről kimutatást közöl (1901-ben 9.021,850 ha.) és konstatálja, hogy az irtások következtében lassan apad, mely apadást a kopár területek erdősitése nem ellensúlyozza, az évi fatermést a következőképen tünteti fel :

tölgyfa	7.094.517	m ³
bükk- és más lombfa	12.878.133	„
fenyőfa	7.600.477	„
Összesen	27 573.127	m ³ .

Az egyes fanemeknél az évenként levágott összes fatermésből termelhető:

	épület és műfa	tüzi- és szénfa
tölgyből	25—40 ⁰ / ₀	60—75 ⁰ / ₀
bükkből	3—15 ⁰ / ₀	85—97 ⁰ / ₀
fenyőből	70—85 ⁰ / ₀	15—30 ⁰ / ₀

Az erdészet termékeit feldolgozó fűrészipar állapotáról 1898-ból vannak az ipartermelési statisztika által összegyűjtött adataink. Ezek szerint a magyar birodalom területén 235 gyári jellegű fűrésztelepünk volt, összesen 16,251 lóerővel. Ezek a vállalatok a nyers s a fűrészelt áru szállítására 433,6 km. usztató csatornát, 192,6 km. gördülő pályát, 332,3 km. erdei vasutat, 61,7 km. iparvasutat és 85,9 km. helyiérdekű vasutat használtak és 18,031 munkást foglalkoztattak.

A faipari telepeken feldolgoztatott 1898-ban 2.742,155 m³ fenyőfa, 665,334 m³ tölgyfa, 197,346 m³ bükkfa és 26,369 m³ egyéb lombos fa, összesen 3.631,204 m³. A fűrésztelepek által termelt fanemek összes értéke 69.270,289 K. A termelt áruk közül a legnagyobb értéket képviselték a következők: fűrészáru fenyőfából 28.623,037 K., tölgy-épületfa 21.197,058 K., fenyő-épületfa 6.812,744 K., donga 2.008,470 K.

Ausztria erdőterülete volt 1895-ben:

lombos szálerdő	1.425.353	ha.
fenyő	6.825,415	„
sarjerdő	1.458.852	„
Összesen	9.709.620	ha.

Az ezen erdőterületen évenként termelhető famennyiség 27.573,241 m³-re becsültetett, tehát csaknem ugyanannyira, mint Magyarország fatermése. Az évi fatermés 47⁰/₀-a épület- és műfának használható, 53⁰/₀-a pedig csak tüzelésre és szénégetésre alkalmas.

Erdeinkben tartamos használat mellett is a belföldi szükségletet túlhaladó fakészletekkel rendelkezünk és így reá vagyunk utalva arra, hogy a belföldi fogyasztás céljaira nem igényelt

felesleget a külföldre kivigyük. Ezen körülmény szabja meg fakereskedelmünk mikénti irányítását, a midőn is régóta fennálló összeköttetéseink és fanyagaink jó minősége által is elősegítve, azon helyzetben vagyunk, hogy habár a fa behozatala általánosságban véve emelkedik, azt a szintén emelkedő kivitel tetemesen túlszárnyalja.

A faneműek legfontosabb kiviteli czikkeinek egyikét képezik; volt ugyanis Magyarország külforgalma ezen árukban 1901-ben:*)

Behozatal		Kivitel	
q	ezer K. értékben	q	ezer K. értékben
3.595,182	15,329	12.430,019	81,657

A vámterület külforgalmában még jelentékenyebb mennyiségek és értékek szerepelnek; volt ugyanis

behozatal		kivitel	
q	ezer K. értékben	q	ezer K. értékben
2.683,034	9,579	38.557,836	219,304

Fakereskedelmi mérlegünk ezek szerint tehát állandóan aktív és a viszonyok a belátható jövőben sem fognak e részt változást szenvedni. A közlöttekől folyólag fakereskedelmi mérlegünk aktivitásának fentartása és ezzel kapcsolatban fakivitelünknek alkalmas intézkedésekkel való elősegítése jövőben is főtörekvésünket kell, hogy képezze, a mivel karöltve jár az is, hogy terményeink részére a vámkülföldön lehető kedvezményes elbánást biztosítani igyekezzünk.

A *tüzifa* a vámterülettel szomszédos országokból emelkedő irányzattal kerül behozatalra, de tulnyomó részben csak határszéli forgalom tárgyát képezi. Ez okból és miután ezen áru a további forgalomban az értékével arányban nem álló magas szállítási költségek miatt tüzifánknak versenyt nem okozhat, arra vonatkozólag a vámmentességnek további fentartása aggályra nem adhat okot.

Az *épület- és szerszámfa-behozatalban* főként Románia, Oroszország s a Német birodalom részesek, tölgydongát pedig különösen Szerbiából és az amerikai Egyesült-Államokból, ujabban Romániából is kapunk.

A közös vámterületre, illetve Magyarországra irányuló be-

*) A törvényjavaslat indokolása a részünkről közölt végeredményt részletezi. Ezt itt helyszüke miatt mellőznünk kellett.

hozatalból a legtekintélyesebb rész a romániai gömbölyü és fűrészelt puhafaanyagra esik. Főként a gömbölyü fának bejövetele ad érdekelteink részéről észrevételekre okot. Tagadhatatlan, hogy ez a behozatal évről-évre emelkedő irányzatot mutat, de viszont figyelembe veendő az is, hogy ezen áruból nagyon sok csakis további feldolgozás és kikészítés — felfűrészelés — céljából kerül be hozzánk, hogy aztán ekként értékesebbé válva, származási országába ismét visszavitessék. Ez a körülmény, valamint az is, hogy puha fűrészáru-kivitelünk Romániába az onnan való gömbölyü fabehozatalt kellő mértékben ellensúlyozza, ezidőszerint nem tünteti fel indokoltnak azt, hogy az ellen vámtarifánkban védelmi intézkedéssel éljünk. Meg kell egyébként jegyezni, hogy az épület- és műfának nagymérvű behozatala tulnyomó részt nem a fogyasztás, hanem a fakereskedelem céljaira történik.

Az érdekeltek részéről észrevétel tárgyává tétetett az amerikai fának, különösen a tölgydongának behozatala, a mely ellen vámvédelmet kívánnak. Érdekelteink ezen behozatalnak fakereskedelmi viszonyainkra való befolyását tulbecsülik, mert a szóban lévő dongabehozatal a mellett, hogy nem emelkedik, sokkal csekélyebb és előreláthatólag ilyen marad a közelebbi jövőben is, ennélfogva belföldi dongatermelésünk ezen behozatal ellen, mely a belpiaczon veszélyes versenynyel egyáltalán nem fenyeget, vámvédelmet nem igényel. Ha mindamellert idővel a nemzetközi forgalom és versenyviszonyok, várakozásunk ellenére netán akként alakulnának, hogy belföldi piacainknak saját termelésünk számára való biztosítása céljából esetleg vámvédelemre lenne szükségünk: ezt a védelmet annyival inkább lehetséges lesz bármikor érvényesítenünk, mert a monarchia másik államának is e részben a miénkkel analóg érdekei vannak.

Arról azonban, hogy az egyéb amerikai és más nem európai, jobbára exotikus fanemek általánosságban behozatali vámmal terheltessenek, szó annál kevésbé lehet, miután ezen anyagokat műasztalosiparunk nem nélkülözheti, a belföldi termelés pedig az ipar ezen szükségletét kielégíteni egyáltalán nem képes, a behozatal tehát nem okoz versenyt saját termelésünknek.

A *faszén* oly csekély mennyiségben hozatik a vámterületre főként Németországból, hogy azt vámmal terhelni nem szükséges.

Erdőgazdasági szempontból fontossággal bírnak még a *cserzőanyagok* vámjai. Az eddigi vámmentességgel szemben az új autonom vámtarifa tervezet a következő vámtételeket javasolja:

157. Quebrachofa és egyéb cserzőfa.

a) tuskókban 1 K.

b) felaprítva 3 K.

158. Tölgy és fenyőfahéj és kéreg 60 K.

A cserzésre szolgáló egyéb növényi anyagok (gubacs, levelek stb.) ezentul is vámmentesek.

A quebracho-fára és cserkéregre tervezett vámot az indokolás azzal támogatja, hogy cserzőanyagtermelésünknek szüksége van a védelemre a növekvő behozatallal szemben, de szükségessé tette a vámtétel megállapítását az is, hogy Németország szintén vámot vetett ez anyagokra.

A kereskedelmi szerződések kérdésével és ezzel kapcsolatosan az autonom vámtarifa tervezetével az Országos Erdészeti Egyesület is foglalkozott a közelmúltban és álláspontját hosszabb felterjesztésben fejtette ki a kormány előtt. Erre vonatkozó tárgyalásai azonban bizalmas jellegűek lévén, nincsen módunkban azok eredményére bővebben kiterjeszkedni, annyi azonban már a román fabe hozatallal szemben megindított akcióból ismeretes, hogy az egyesület számot vetve az utolsó néhány évben kialakult helyzettel, szintén megfelelő favámok megállapítását kérte. Régebben az egyesület ugyan a fa további vámmentességét nem tartotta aggályosnak, de akkor egyfelől a román erdők fokozatos üzembevételével és az ottani fűrésziparnak most kezdődő létesítésével részben már bekövetkezett, részben előállható helyzet még nem volt teljesen megítélhető, másfelől az a védvamos irányzat sem volt előre-

látható, a melyet *ugy a fátfogyasztó, mint a fát termelő* országok azóta ugyszólván Európaszerte magukévé tettek. Már pedig bevezető sorainkban is jeleztük, hogy a midőn fakivitelünket körös-körül magas vámtételek fenyegetik, egyedül mi csak saját kárunkra hagyhatjuk védtelenül belföldi piacainkat.

De ha az Országos Erdészeti Egyesület állásfoglalásáról e helyen és ezen időpontban nem is emlékezhetünk meg bővebben, t. olvasóink a czimben jelzett tárgyról elég világos képet fognak nyerni, ha a többi hazai érdekelt tényezők, valamint az osztrák érdekelttség véleménynyilvánításairól röviden beszámolunk, a külföld egyes vámtarifáit ismertetjük és a kereskedelmi szerződések szempontjából mutatkozó helyzetet e közben néhány főbb jellemvonásában jelezzük.

A Magyar Gyáriparosok Szövetségéhez intézett beadványban *Vuk Gyula*, a Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületének érdemes alelnöke az amerikai donga-behozatal ellen védvámot kíván, míg a többi amerikai fa vámmentes maradhatna. Az amerikai dongának térfoglalása a nyugati piacokon és behozatala a közös vámterületre ezt indokoltá teszi. Volt idő, a midőn a Dreher-féle és a pilseni sörgyárak igen nagy mennyiségű amerikai dongát vettek. Szükségesnek tartaná továbbá, hogy a dongára nézve a vámtarifa XV. csoportjának (fa, szén és tőzeg) 134 a) tétele és a XXXIV. csoport (faárúk) 347. tétele világosabban szövegeztetnék.

A faárúk között ugyanis „előkészített” dongáról van szó, míg a XV. árucsoportban a donga külön nincs megemlítve. Félreértések kikerülése végett a 134/a tételnél az erdőszerüleg megmunkált donga fel volna említendő, a 347. tételnek pedig a nem egészen világos „előkészített”

kifejezés helyett műhelyileg megmunkált dongáról kellene szólni.

Fakereskedőink körében az autonom vámtarifára nézve s nevezetesen a román fával szemben elfoglalandó álláspontra nézve éles nézeteltérések merültek fel.

Egyik, ugy látszik kisebb része a fakereskedőknek a román fabehozatalt nem tartja károsnak és favámokról mit sem akar hallani. Másik részük azonban a puhafának megvámolását szükségesnek tartja. A két ellentétes nézet a Magyar Fakereskedők és Faiparosok Országos Egyesületéhez mindkét fél részéről benyújtott emlékiratokban jutott kifejezésre.

A teljes vámmentesség mellett kardoskodók kimutatni igyekeznek, hogy „a román fának *bizonyos korlátok* között való behozatala hazai erdőtermékeink árát egyáltalán nem érinti.“ Hogy azonban vámtételek hiányában miként vonhatók meg azok a közelebből meg nem jelölt korlátok, arról nem szól az emlékirat, hanem csakhamar reátér a statisztikai adatok szempontjának megfelelő csoportosításához.

1901-ben Magyarországon 500 teljes kereten és 80 vizi fűrészben 2.556,280 m^3 fenyőfa, vagyis egy teljes keret 5000, egy vizikeret 500 m^3 nyers fát vágott fel. Ausztriában 1896-ban, 1481 teljes és 10,847 vizikeret volt, melyek ha a keretek 0%-át mint keményfát feldolgozókat tekintjük ugyanezen számítással $1303 \times 5000 + 9762 \times 500 = 11.574,500 m^3$ fenyőfát dolgoztak fel, a közös vámterület fűrészzeinek nyersfafogyasztása tehát (Bosznia nélkül) évi 14.103,780 m^3 . Ehhez még hozzászámítva a gömbölyü fát, a bányafa, cellulosefa, zindely, szőlőkaró stb. mennyiségének megfelelő gömbölyü fát, Scheiber Endre és társai összesen 17 $\frac{1}{2}$ millió köbméterre teszik a közös vámterület nyersfenyőfa-termelését.

Ezzel szemben a Romániából 1901-ben behozott 119,534 m^3 lágyfa áll, mely a fenn kimutatott 17^{1/2} millió m^3 osztrák-magyar termelésnek csak $3/4^0/0$ -a.

Ez oly csekély mennyiség, hogy a vámvédelmet nem indokolhatja és nyomást sem gyakorolhat a hazai fa-árakra. Ez utóbbiakra azért sem lehet káros hatással, mert téves az a hit, hogy a román fa, mely nagy távolságokból és nagy befektetések árán jut az országba, olcsóbb volna, mint a hazai fa.

A vám a román határszélen létesült, hazai munkásokat foglalkoztató iparvállalatokat tönkretenné, sok munkás kenyerét vesztené és vasutaink több ezer kocsirakomány szállításától esnének el.

Másként látja a helyzetet az idősb *Schulz József*, *Hoffmann Ármin* és *Klein Sándor* által szerkesztett emlékirat.

Az lévén a kérdés, hogy „a román puhafa-behozatal mennyiben befolyásolja a magyar termelést és főleg a magyar termelés azon részét, melynek természetes és sok esetben egyedüli piaczat a belföld képezi“, s nem lévén kétséges, hogy a román behozatal kizárólag a *magyar* termelésre nehezedik, helytelen a román behozatalt a közös vámterület összes fenyőfatermelésével szembe állítani. „Az összehasonlítás helyes alapja csak azon famennyiségek lehetnek, melyek magyar fűrészeken magyar fából és szintén magyar fűrészeken, de román eredetű fából termeltetnek.“

A magyar fűrészeken feldolgozott fenyőfa azonban nem tehető 2.556,300 m^3 -re, mert tudvalevő dolog, hogy a felsőmagyarországi fűrészek nagy része korántsem dolgoz fel évenként és keretenként 5000 m^3 nyersanyagot, mert az év nagy részén szünetel a munka, lévén a gömbölyü áru kivitele előnyösebb, mint a fűrészárué. Tekin-

tettel erre, valamint azon körülményre, hogy a felsőmagyarországi fűrészáru legnagyobb része exportáltatik, fenti összegből csak 1.556,300 m^3 -t tartanak számbavehetőnek.

A román gömbölyü fenyőfabehozatal sem 120,000 m^3 . A statisztikai adatok alapján 107,000 m^3 -re tehető. Az Erdélyi Erdőipar r.-t. 20 keretes fűrészén feldolgozott évi 200,000 m^3 fenyőfa azonban nem felerészben, hanem majdnem egészben román eredetű, ennek következtében ezen 167,000 m^3 -hez legalább még 70,000 m^3 járul, a jövő évtől kezdve pedig gróf Mikes szándékozik gelenczei fűrészéhez évenként 80,000 m^3 -t szállítani. Ez összesen 317,000 m^3 -t tesz ki, a vele egybevethető 1.556,300 m^3 -nek 20%-át.

A vasuti összeköttetések szaporodtával, a sodronypályatelepek olcsóbbodásával ez a behozatal még tetemesen emelkedhetik, ami beláthatlan kárunkra lehet, különösen, ha kivitelünk csökken, ha a német vámtarifa életbelépése esetén fűrészanyagkivitelünk oda majdnem lehetetlen lesz s ennek következtében Galicziából és Stájerországból az osztrák áru is fokozott mértékben keresi majd fel piacainkat, melyekre ekkor saját fűrésziparunknak a mostaninál sokkal nagyobb mértékben lesz reáutalva.

Románia más téren nem kártalaníthat s a fára nézve esetleg felajánlott recziprocitás reánk nézve értéktelen, mert Románia felé ma már ugyyszólván csak transzitereskedelmet üzünk.

A magyar fa áralakulását a román fa már most is befolyásolja, mert csak az abból termelt elsőrendű fűrészáru hagyja el az országot újból, ellenben az alsóbbrendű minőségek itthon maradnak és oly árakon kínálatnak, a melyekkel versenyezni lehetetlen.

A román fa tőárai tényleg igen alacsonyak. Gróf Mikes 1.600,000 m^3 jóminőségű luczfenyőfát állítólag 400,000 frankért, 1 m^3 -t tehát körülbelül 23 fillérért vásárolt.

A befektetések, melyek a román fa kiszállítása végett szükségesek, tényleg nagyok, egy m^3 gömbölyű fára azonban ebből a költségből mégis igen kevés esik. De befektetésekre Magyarországon is szükség van, ezek pedig sokkal kisebb fatömegre oszlanak szét és rendszerint rövidebb idő alatt amortizálандók.

A vámmentességet 3 fűrésztelep érdeke kívánja, ezzel szemben más 80 fűrészgyáros ellenkező érdeke áll.

A munkásokra történt hivatkozás sem találó, mert nemcsak a kérdéses három vállalat foglalkoztat magyar munkásokat, hanem Románia fenyőerdeiben majdnem kizárólag magyar munkások alkalmaztatnak (székelyek és máramarosiak.). A 317,000 m^3 behozott fa feldolgozása utáni kereset pedig mintegy 634,000 K.-ra tehető, tehát nem oly nagy összegre rug, mely a kérdés különbeni nagy horderejével szemben komolyan számba jöhetne, „mert furcsa gazdasági politika volna az, a határszéli s román eredetű fával táplált fűrészipart támogatni, ellenben a felső-magyarországi magyar fát feldolgozó fűrésztelepeket elenyészni hagyni.“

Attól, hogy a román határ mentén lévő három fűrésztelep üzemét beszünteti s ezzel vasutaink is nagy veszteséget szenvednek, belátható időben nincs mit tartani, mert a míg Románia közlekedési eszközei oly kezdetlegesek mint ma, addig a magyar határszélhez közel eső erdők fatermését arra még sokkal költségesebb kiszállítani, mint felénk.

Minderre való tekintettel, főleg azonban mert saját

puhafa-termelésünk részére a hazai piacot feltétlenül biztosítani kell, a következő indítványt terjeszti elő a fennemlített bizottság:

I. A kemény fákra nézve, a bükkfa kivételével, nem kifogásolható a vámmentesség, mert a keményfa behozatala saját termelésünket nem veszélyezteti.

II. Gömbölyü puhafára ellenben 2 K. 50 f., hasított, faragott vagy fűrészelt puhafára pedig 7 K. 50 f. vámvetendő köbméterenkint. Ugyanezek a tételek volnának a bükkfára alkalmazandók.

Méltányosság szempontjából végre a bizottság javasolja, hogy a román határ mentén lévő fűrészgyárak néhány évig részesíttessenek vámvisszatérítésben.

Ezek a hazai fakereskedelem köréből felhangzott vélemények. A mint látjuk, az ellentét igen éles, de az autonóm vámtarifát a maga egészében egyik sem tartja egészen helyesnek, mert a két bizottság, mely eleinte együttesen tárgyalt, arra nézve megegyezett, hogy a bükkfát és a puha fűrészárut hathatós vám alá kellene vonni.

Ausztriában az autonóm vámtarifára vonatkozó vélemények szintén megoszlanak. A fakereskedelem és faipar képviselőinek egy része, az erdészeti egyesületek közül pedig a karinthiai a vámmentesség fentartása mellett foglalt állást; favámok alkotása esetén ezek főleg attól tartanak, hogy az Olaszországgal való kereskedelmi szerződés megkötése elé nehézségek gördülnek, már pedig az alpesi tartományok erdőgazdaságának és faiparának életbevágó érdeke, hogy Olaszország fakivitelünknek továbbra is nyitva maradjon.

Ellenben az osztrák erdészeti kongresszus, mely évenként a birodalmi erdészeti egyesület, a tartományi erdészeti egyesületek, más testületek és a földbirtok képviselőiből

megalakul, nemkülönben a birodalmi erdészeti egyesület mint olyan, a mező- és erdőgazdasági érdekeknek a kereskedelmi szerződések megkötésénél való megvédésére alakult központ (Centralstelle zur Wahrung der Interessen der Land und Forstwirtschaft beim Abschlusse von Handelsverträgen), a prágai fakereskedők, faiparosok és tutajozási vállalkozók egyesülete mindannyian megfelelő favámok mellett nyilatkoztak.

Az osztrák erdőgazdaság legtekintélyesebb férfiai léptek e nézet mellett sorompóba felolvasásokban, hírlapok és szaklapok közleményeiben.

Az említett Centralstelle a következő vámtarifát ajánlotta, a mely beosztásra és részletezésre nézve kétségtelenül messze tulszárnyalja a kormányjavaslatot.

XV. Fa és faszén.

Vám K.
q-ként m³-ként

1. *Tüzifa.* 1·2 m-nél nem hosszabb, rözsefa, forgács, fűrészpor, ebből készült brikett, gyökerek, üres tobozok, kilugzott cserzőfa és kéreg, tüzelésre szolgáló kéreg és cserpogácsa --- --- --- --- ---
2. *Épület és müfa, európai.*
 - A) Gömbölyü fa:
 - a) Cellulose fa, puha, 2 m-nél nem hosszabb s vékonyabb végén 24 cm-nél nem erősebb --- --- --- 0·25 1·50
 - b) Bányafa, kemény és puha, 4 m-nél nem hosszabb és a vékonyabb végén 25 cm-nél nem erősebb --- --- --- --- --- 0·25
 - c) Rudak, kemény és puhafa, azaz csucsuktól meg nem fosztott vagy alig megcsontított törzsek, melyek alsó végükön 20 cm-nél nem vastagabbak 0·25
 - d) Egyéb gömbölyü fa, kemény, puha --- --- --- --- --- 0·25
 - B) Megmunkált épület és müfa:
 - a) Hosszirányban megbárdolva, vagy egyébként kikészítve:

} kemény 2·50
puha 1·50

	Vám K.	
	q-ként	m ³ -ként
α) kemény	0·50	4·—
β) puha	0·50	2·50
b) Fűrészelve, hasítva, vagy másként nyersen előkészítve, a c—f alatti választékok kivételével:		
α) kemény	1·—	8·—
β) puha	1·—	5·—
c) Vasuti talpfa:		
α) kemény	0·50	4·—
β) puha	0·50	2·50
d) Donga, előkészített hordófa kivételével, hasítva vagy fűrészelve:		
α) tölgyből	1·—	—
β) más fából	0·50	—
e) Parkettarészek, nyersen, padlódeszkácskák, zsindelek, vájat nélkül, vagy gyalulatlan horonnyal, mindezen cikkek tovább meg nem munkálva	1·20	—
f) Abroncok nyersen és füzvesszők:		
α) hántatlan állapotban és munkálatlanul	0·70	—
β) hántva és megmunkálva	2·80	—

Ad A) és B): Az A) és B) alatt felsorolt fa, ha telítve van, vagy vegyi uton (de festanyag kizárásával) másképpen kezeltetett, valamint a mikor aszfalttal, kátránnyal, olajfestékkel konzerválás céljából mázolja hozatik be, a fennemlitett vámtételeken kívül a következő vámpótléket fizeti:

α) keményfa	0·50	4·—
β) puhafa	0·50	2·50
ha pedig festanyaggal van telítve a vámpótlék	1·50	12·—

3. Épület és műfa nem európai:

a) nyers tömbökben vagy rönkökben	0·70	—
b) fűrészelve vagy másként megmunkálva	1·90	—
4. Faszén és ebből készült tégl (brikett)	—	—

Megjegyzés. 1. Puhafanemeknek tekintendők az összes tülevelűek és a következő lombfák: nyír, nyár, éger, füz, hárs és vadgesztenye.

2. Köbméterekre való átszámításnál a kemény gömbölyü fa m³-e 1000 kg-mal, a puha gömbölyü fa m³-e 600 kg-mal, a megmunkált keményfáé 800 kg-mal, a megmunkált puhafáé 500 kg-mal veendő számításba.

XIX. Cserzőanyagok.

	Vám K. q-ként
Luczfenyőkéreg, örölt vagy szétapritott állapotban is	1·20
Tölgyfakéreg és egyéb cserzésre használt kéregek, örölt és aprított állapotban is... ..	2·40
Quebrachofa és kéreg... ..	7—
Gubacs, Sumach, Vallonea stb.	4·80
Cserzőanyag-kivonatok, szilárd állapotban	28—
Cserzőanyag-kivonatok folyékony állapotban	14—

A mi már most az osztrák érdekeltek részéről a vámmentesség ellen s a favámok mellett különféle helyen és alkalmakkor elhangzott érveket illeti, azokat az idevágó meglehetősen terjedelmes újabb irodalom alapján röviden a következőkben foglalhatjuk össze.

A közös vámterületből kivitt famennyiség 1901-ben 38.557,836 q. volt, 219·3 millió korona értékben. Ellenben bejött a közös vámvonalon 2.683,100 q. 9·6 millió korona értékben. Habár a behozatal ez idő szerint még messze mögötte marad a kivitelnek, mégsem kicsinylendő az az árcsökkenő verseny, a melyet közel 10 millió értékű behozatal általában, de különösen a közvetlenül érintett vidék erdőgazdaságára gyakorol. Az amerikai pitchpine pl. az alpesi vörös fenyőfának árát már is lenyomta. A közlekedési eszközök fejlődésével a fabehozatal még nagyobb emelkedése nincs kizárva, pedig a behozatal már a legutóbbi évtizedben is sokkal nagyobb mértékben emelkedett, mint a kivitel.

A közös vámterület fabehozatala 1901-ben 105·4⁰/₀-kal

haladta meg az 1892. évi behozatal. Részletezve. a gömbölyü épület és műfánál 293·4⁰/₀, a fűszerárúnál 137·7⁰/₀, a nem európai fánál 160·6⁰/₀-kal emelkedett a behozatal 1892 óta. Romániából való behozatalunk 10 év alatt 11-szeres mennyiségével emelkedett. Az összes fakivitel ellenben csak 82·3⁰/₀-kal emelkedett ez idő alatt, (gömbölyü műfánál 114·5⁰/₀, fűszerárúnál 93·4⁰/₀).

Az ausztriai kormány képviselői a vámtarifa egyik bizottsági tárgyalásánál többek között oda nyilatkoztak, hogy régi kereskedelempolitikai alapelv az, hogy minél aktívabb valamely kiviteli cikk forgalma, annál kevésbé lehet behozatali vámokra gondolni. Ezt teljesen elavult felfogásnak minősítik az osztrák erdőgazdák, mert nem látják be, hogy miért kell oly anyagnál, a melyből feleslegünk van, még az olcsóbban termelő külföld versenyének is szabad utat engedni. Konstatálják egyébiránt, hogy ez a felfogás csak éppen a fánál érvényesült és hivatkoznak Oroszországra, a mely szintén fatermelő ország és új autonóm vámtarifájában mégis magas favámokat állapított meg.

Az osztrák kormány részéről azzal is érveltek, hogy favámok a Németországgal és Olaszországgal való tárgyalást igen megnehezítenék s hogy ennél fogva helyesebb a favámmentességet meg nem kötni, hogy szükség esetén utólag legyen a fa megvámolható. Hivatkozás történt továbbá a Magyarországgal való tárgyalás nehézségére.

Ezzel szemben nyilvánvalónak tartják az ausztriai erdőgazdák, hogy Németország, a melyet a mi favámjaink alig érintenének, a kereskedelmi szerződéseknél nem lesz hajlandóbb arra, hogy a fűrészárura vetett fokozott vámból engedjen, mert mi vámmentességet biztosítunk a fának, valamint Olaszország, ha vámot vet a fára, ezt nem azért

teszi, mert mi is állítottunk favámokat, (a melyek őt azonban nem károsítanák), hanem azért, mert borkivitelét ezentul nem szándékozunk az eddigi kedvezményekben részesíteni. A kereskedelmi szerződéseket megelőző alku-
dozások ellenkezőleg megkönnyítettének, ha egyik-másik államnak a favámok terén is tehetnénk engedményeket, míg ellenben a fa vámmentességének meg nem kötése és utólag esetleg favámok kivetése, szinte ellenséges eljárás lenne. Magyarországgal sem lehet e téren az osztrák erdőgazdák nézete szerint nehéz a megegyezés, mert az érdekek teljesen közösek.

Míg a magyar erdőgazdaság a gömbölyü fa vámjára is súlyt helyez, addig osztrák részről különösen a fűrész-
áru vámjára fontos. Attól tartanak ugyanis, hogy a német határszéli fűrészek, kivált ha az új német vámtarifa életbe lép s ennek következtében az osztrák fűrészipar hanyatlásnak indul, a határmenti erdők nyers anyagát meg-
fogják venni s azt a feldolgozás után mint fűrészárut vámmentesen vissza fogják szállítani.

Reámutatnak végül az osztrák érdekeltek arra, hogy mily aránytalanság rejlik abban, hogy a nyers fűrész-
áru vámmentesen jó be, míg ellenben a gyalult deszka, mint faáru (XXXIV. csoport) már 5 K. vámot fizet. Már pedig a megmunkálásnál nagyobb része van a felfűrészelésnek, mint a gyalulásnak, iparvédelmi szempontból tehát több jogosultsága van a gömbölyü és fűrészelt fa vámtételeit nagyobb eltéréssel megállapítani, mint a nyers és gyalult fűrészáruét.

(Vége következik).